Dosarul nr. 2-22171721-05-2a-25102024 **Judecătoria Cahul, sediul Cantemir**
Judecător Mihail Osadcii

CURTEA DE APEL SUD, SEDIUL CAHUL

D E C I Z I E
În numele Legii

06 octombrie 2025 **municipiul Cahul**

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată **Vitalie MOVILĂ**
Judecătorii **Inga GORLENCO și Evgheni BANCOV**
Grefier **Tatiana Ghenciu**

a examinat în ședință publică, în ordine de apel, apelul declarat de Surdu Eugeniu, apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și apelul declarat de Procuratura Generală, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024 pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Surdu Eugeniu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Asupra cererilor de apel, în baza materialelor și actelor dosarului cât și argumentelor prezentate în ședința de judecată, Completul de judecată,-

C O N S T A T Ă :

Circumstanțe de fapt ale cauzei.

La data de 24 noiembrie 2022, reclamantul Surdu Eugeniu a depus la Judecătoria Cahul, sediul Cantemir cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, prin care a solicitat: admiterea acțiunii; încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său, suma de 6000 lei pentru compensarea prejudiciului material și suma de 100 000 lei pentru compensarea prejudiciului moral; încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său, cheltuielile de judecată suportate pentru asistență juridică în mărime de 8000 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, la data de 24.09.2017, Procuratura r-lui Cantemir a intentat în privința sa cauza penală cu nr. 2017430407 în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. *****.

La 03.01.2018, a fost recunoscut bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. *****, iar la data de 02.04.2018 a fost pus sub învinuire pe același articol, fiindu-i incriminat într-un final faptul că, *la data de 24.08.2017, în jurul orei 14:00, în calitate de medic la Centrul de*

*Sănătate Cantemir fără acordul proprietarului și contrar art. 29 din Constituția Republicii Moldova, care prevede „inviolabilitatea domiciliului” și art. 426 Codului contravențional al Republicii Moldova, care prevede „cercetarea la fața locului”, a pătruns ilegal în garajul lui Carastoian Adrian ***** a. n. *****, amplasat în ***** care este proprietate privată și limitată accesului, și având spre examinare cererea cet. Cavlac Svetlana, a efectuat cercetarea garajului cet. Carastoian Adrian *****.*

Astfel indică că, i-a fost incriminată infracțiunea prevăzută de art. *****, conform indicilor: violare de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia, cu folosirea situației de serviciu.

Prin urmare, indică că, i s-a incriminat o infracțiune pentru care pedeapsa penală era doar sub formă de închisoare de la 2 la 5 ani.

La 05.04.2018, după ce a fost informat despre finisarea urmăririi penale și prezentate materialele cauzei, a depus o cerere în fața procurorului Ivarlac Marina prin care a solicitat să fie încetată urmărire penală în privința sa deoarece nu este vinovat de faptele ce îi sunt incriminate.

Pe 12.04.2018, procurorul în Procuratura raionului Cantemir, Ivarlac Marina a emis o ordonanță formală de respingere a cererii sale de încetare a cauzei penale.

La 12.04.2018, iarăși a fost informat despre finisarea urmăririi penale și i-au fost prezentate materialele cauzei și iar a formulat o cerere de reluare a urmăririi penale pentru efectuarea unei cercetări obiective a circumstanțelor cauzei, pe care a atașat-o la procesul verbal de informare cu privire la terminarea urmăririi penale și prezentării materialelor de urmărire penală, care a fost lăsată fără nici un răspuns, iar cauza penală a fost expediată în instanța de judecată.

Tot atunci, a expediat în adresa Ministerului Justiției, Procuraturii Generale și Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale o cerere prin care a solicitat să fie verificate acțiunile Procuraturii raionului Cantemir în coraport cu cauza penală intentată ilegal în privința sa, care cu părere de rău au fost lăsate fără nici o examinare și expediate pentru expunere asupra lor Procuraturii raionului Cantemir, iar într-un final au fost transmise în Judecătoria Cahul, sediul Cantemir pentru atașare la dosarul penal fără nici o acțiune efectuată.

În urma cercetării judecătorești a cauzei penale, prin sentința *****, a fost achitat de învinuirea adusă în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. *****, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, fiind totodată considerat reabilitat.

Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Cantemir, Enachi Gheorghe și de către Carastoian Adrian prin intermediul avocatului Negoiță Valeriu.

Prin *****, a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. *****, pe motiv că nu s-a constatat existenta faptei infracționale.

Decizia Curții de Apel Cahul a fost atacată cu recurs atât de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail cât și de către avocatul Negoiță Valeriu în numele părții vătămate Carastoian Adrian.

Prin *****, recursurile ordinare au fost respinse ca inadmisibile și a fost menținută *****.

Astfel, se constată că prin acțiunile de urmărire penală ale Procuraturii raionului Cantemir s-au admis încălcări și anume pe parcursul urmăririi penale nu au fost studiate minuțios probele administrate, cererile și demersurile sale de a efectua o cercetarea obiectivă a circumstanțelor cauzei au fost lăsate fără nici un răspuns, solicitarea sa de a fi încetată cauza penală pornită neîntemeiat în privința sa a fost respinsă formal, iar dosarul penal a fost remis pentru examinare în instanța de judecată, iar ca consecință a fost supus atragerii ilegale la răspundere penală.

Ține să menționeze că, prin acțiunile ilegale ale Procuraturii raionului Cantemir, i-au fost cauzate suferințe psihice legate de desfășurarea urmăririi penale și judecării cauzei în privința sa pentru o infracțiune pe care nu a săvârșit-o și respectiv a suportat un prejudiciu material și moral.

Prejudiciul material care i-a fost cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată este în mărime de 6 000 lei, ceea ce reprezintă cheltuielile legate de asistența juridică care i-a fost acordată de avocatul Rusev Serghei în instanța de apel în vederea apărării sale pe cauza penală, fapt confirmat prin mandatul din 04.06.2020 și bonul de plată seria QL nr.438003 din 04.06.2020 și bonul de plată seria QL nr. 438024 din 27.04.2021.

Prejudiciul moral care i-a fost cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești este în mărime de 1 000 000 lei, reiese din gradul suferințelor psihice pe care le-a suportat în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală pentru o infracțiune pe care nu a săvârșit-o, de durata urmăririi penale și judecării cauzei care a durat peste 4 ani și 1 lună (începând cu data de 24.09.2017 până pe data de 02.11.2021), de prejudiciile ce i-au fost cauzate ca rezultat al cercetării sale penale.

Astfel, ține să menționeze că urmărirea penală a fost pornită în privința sa în perioada în care era angajat în calitate de șef al Secției Supraveghere Sanitară al Centrului de Sănătate Cantemir având și statut de medic igienist. Activând în acea instituție, nu a avut careva încălcări de disciplină sau de lege, a avut o reputație profesională ireproșabilă.

În urma intentării în privința sa a unei cauze penale, i-a fost denigrată reputația profesională deoarece în colectiv era o persoană profesionistă, onestă și corectă în raport cu obligațiunile sale de serviciu iar în comunitate avea un statut om stimabil. Totodată în urma intentării unui dosar penal în privința sa, a avut un sentiment de frustrare la locul de muncă și în comunitate datorită faptului că integritatea și onestitatea sa au fost puse la îndoială într-un mod înjositor și într-o formă publică.

Datorită faptului dat, a suferit retrăiri asupra efectelor negative care s-au răsfrânt față de reputația sa profesională, de schimbarea atmosferei în una negativă la locul de muncă precum și asupra imaginii pe care o avea în societate. A suportat suferințe psihice pentru faptul că i s-a adus atingere onoarei și demnității sale, pentru stresurile suportate la audieri, acțiuni de urmărire penale, ședințe de judecată în toate instanțele.

Mai mult, ca atât lui i s-a imputat comiterea infracțiunii prevăzute la art. *****, iar în dezbaterile judiciare acuzatorul de stat a solicitat să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de 2 ani și cu privarea de dreptul de a deține funcții de control în autorități publice pe un termen de 3 ani. Sancțiuni penale ce au fost susținute de acuzatorul de stat și solicitate în mod insistent în toate etapele de examinare a cauzei penale în instanțele naționale.

Astfel, lui i-a fost prejudiciată enorm imaginea profesională și reputația, or, faptele ilicite ce i se imputau erau legate nemijlocit de exercitarea atribuțiilor de serviciu în calitate de medic igienist- șef al Secției Supraveghere Sanitară al Centrului de Sănătate Cantemir, iar sancțiunea care a fost solicitată în cadrul acestui dosar penal, în afară de pedeapsa cu închisoare mai stabilea și un punct greu în cariera sa profesională. Acest fapt l-a determinat să piardă încrederea în legalitatea acțiunilor întreprinse de către organele de drept, iar imaginea care i-a fost șifonată prin acest dosar penal în rândul colegilor și comunitatea în care s-a format ca un profesionist de carieră și un om onest, l-a determinat să treacă printr-o perioadă dificilă și negativă din punct de vedere emoțional.

Ca rezultat al perioadei îndelungate de stres create pe fonul dosarului penal intentat nejustificat, starea sa de sănătate s-a agravat se a trecut într-o stare avansată se complicată a cirozei-hepatice C Child-A ce nu se supune tratării în Republica Moldova. Prin urmare, pe perioada noiembrie 2020 decembrie 2021, s-a aflat la locul de muncă în concedii medicale, a trecut printr-o perioadă de chimioembolizare, stabilizare, pregătirii pentru intervenții chirurgicale pentru efectuarea unui transplant hepatic de ficat în Franța. Tratamentul său a fost unul extrem de complicat și presupunea aflarea sa pe perioade îndelungate de timp sub monitorizare medicală la Centrul Spitalicesc Universitar din Trousseau a Tours în Franța, însă din cauza dosarului penal a fost nevoit să întrerupă aceste tratamente pe termene de scurtă durată pentru revenirea în Republica Moldova și participarea la ședințele de judecată preconizate, fapt ce i-a creat anumite dificultăți și costuri suplimentare în efectuarea unui tratament eficient, iar într-un final doar stări de stres, emoții și sentimente negative.

Ținând cont că urmărirea penală pe cauza penală respectivă a durat 4 ani și o lună, în toată perioada respectivă, a trăit stări de nervozitate, umilință, disconfort enorm, or, acționând licit și cu bună-credință, i s-a imputat neîntemeiat comiterea unei infracțiuni. În calitate de bănuit, învinuit și inculpat a fost nevoit să participe la numeroase acțiuni procesuale, să dea explicații, să prezinte acte/probe, fiind pus, de fiecare dată, în situații neplăcute și stresante, or, era ferm de legalitatea acțiunilor sale, ba mai mult, în momentul exercitării atribuțiilor de serviciu s-a bazat pe buna-credință și executarea corespunzătoare a obligațiilor asumate, nefăcând ceva ilegal.

Consideră că, la emiterea ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit, de recunoaștere în calitatea de învinuit, de respingere a demersurilor și cererilor sale, întocmirea rechizitoriului și expedierii cauzei penale în instanță, organul de urmărire penală și a procuraturii au manifestat neprofesionalism și nu au dat dovadă de prudența necesară, nefiind examinate toate aspectele enunțate mai sus, or, anume de sarcina acestor autorități ține examinarea minuțioasă și determinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înainte de a imputa persoanei comiterea unei infracțiuni.

Menționează că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Reieșind din cele relatate supra, gravitatea suferințelor morale, disconfortul psiho-emoțional, starea de stres și nervozitate cauzate prin acțiunea ilicite de atragere ilegală la răspundere penală pentru presupusa infracțiune prevăzută de art. *****, consideră că suma de 1 000 000 lei va fi una echitabilă și îndeajuns în vederea atenuării suferințelor morale pricinuite.

Reieșind din cele menționate mai sus consideră că, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei, este unul obiectiv și nu a fost exagerat sub nici o formă, or suferințele psihice pe care le-a suportat legate de pornirea cauzei penale în privința sa, legate de acuzările nefondate ce i-au fost înaintate, de prezentările la organul de urmărire penală și instanțele de judecată în perioada cercetării dosarului penal, de stresul nejustificat prin care a trecut și de problemele care s-au creat în viața sa datorită obstacolelor și dificultăților ce i-au fost create de această cauză penală, demonstrează doar obiectivitatea acestor pretenții în mărimea prejudiciului estimat.

Făcând trimitere la prevederile art. 15 și art. 2007 alin. (1) lit. a) ale Codului civil al Republicii Moldova, prevederile art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 2, art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 155 din 25.02.1998 privind modul de recuperare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, și reieșind din faptul că prin *****, a fost achitat de învinuirea adusă în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. *****, pe motiv că în acțiunile sale nu există fapta

infracțiunii, fiind totodată considerat reabilitat, sentința care a fost menținută și de ***** și prin Decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 02.11.2021, statul urmează să-i recupereze prejudiciul cauzat în urma atragerii ilegale la răspundere penală.

Totodată, invocând și prevederile art. 7 alin. (1) lit. e) și g), art. 10 al Legii nr. 155 din 25.02.1998 privind modul de recuperare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 1998 alin. (1), art. 2036 alin. (1) și art. 2037 alin. (1)-(3) Cod civil ale Codului civil al Republicii Moldova, reieșind din circumstanțele de fapt și normele de drept menționate mai sus, consideră că acțiunea civilă înaintată este întemeiată, iar pârâtul urmează să-i recupereze integral prejudiciile materiale și morale cauzate prin atragerea ilegală la răspundere penală, precum și indicând prevederile art. 97 ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova, solicită a admite acțiunea, a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său a sumei de 6 000 lei, pentru compensarea prejudiciului material și a sumei de 1 000 000 lei, pentru compensarea prejudiciului moral, precum și a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său a cheltuielilor de judecată suportate pentru asistența juridică în mărime de 8 000 lei.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024, s-a admis parțial acțiunea civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Surdu Eugeniu ***** către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului Surdu Eugeniu *****, IDNP *****, suma de 6000 lei cu titlu de prejudiciul material, suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3000 lei cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu asistență juridică, iar în total suma de 59 000 lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Cerere de apel depusă de Procuratura Generală al Republicii Moldova.

La data de 01 martie 2024, Procuratura Generală al Republicii Moldova prin reprezentantul procuror în Procuratura Cahul, oficiul Cantemir, Sîrbu Valeriu, a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat: admiterea apelului; casarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024; pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă ca nefondată.

În motivarea apelului s-a invocat că, hotărârea primei instanțe este ilegală și neîntemeiată și urmează să fie casată, din următoarele considerente.

Susține că, reieșind din probatoriul prezentat de către părți la materialele cauzei civile, în acțiunile reprezentanților organului de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată nu au fost constatate careva acțiuni ilegale, ce ar determina admiterea parțială a acțiunii civile și încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Surdu Eugeniu a prejudiciului material în sumă de 6000 lei, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 lei și prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei.

Susține că, prejudiciul moral constituie prejudiciul rezultat dintr-o atingere adusă intereselor personale și se manifestă prin suferințe fizice sau psihice pe care le resimte victima. Or, în condițiile prezenței obligatorii pentru repararea prejudiciului moral fiind elementele: existența prejudiciului, demonstrate prin explicațiile părților și persoanelor terțe, depozițiile martorilor, probele scrise și dovezile materiale; concluziile experților, ce ar constatat în

justificarea și probarea acțiunilor ilicite ale persoanei care a cauzat prejudiciul. Consideră că, reieșind din specificul acțiunii Surdu Eugeniu eronat solicită aplicarea legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, și incorect solicită compensarea prejudiciului material și moral cauzat ca urmare acțiunilor organului de urmărire penală.

Consideră că, reclamantul Surdu Eugeniu nu a respectat prevederile art. 118 din Cod de procedură civilă, și nu a prezentat dovezi pertinente și directe care confirmă că, informația despre comiterea infracțiunii a avut o mare rezonanță în societate, a fost difuzată în presă sau prin alte mijloace de informare, a fost discutată în mod activ în societate și a avut o influență negativă asupra lui sau poziția publică față de el.

Invocă că, la materialele cauzei nu se regăsește nici un act procedural rămas definitiv și irevocabil, adoptat de către reprezentantul organului de urmărire penală sau instanța de judecată, prin care ar fi stabilit exercitarea acțiunilor ilegale de către organul de urmărire penală sau procurorul în cauza penală privindu-l pe Surdu Eugeniu, cerința imperativă a art. 3 din Legea nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. De aici rezultă că, toate acțiunile realizate de către organul de urmărire penală și procuror, au fost conforme prevederilor legale în vigoare. Consideră că, în contextul cauzei urma să fie constatată ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Adică, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt sau au fost ilegale, atunci dreptul de despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoană.

De astfel invocă că, în sensul prevederilor Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erorile judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume, existența faptei ilicite ale reprezentanților organului de urmărire penală și a procurorului.

Totodată invocă că, potrivit pct. 28 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul cauzării prejudiciului moral o exercită partea vătămată, și de aceea consideră că reclamantul Surdu Eugeniu nu a prezentat probe concludente care ar dovedi cauzarea unor suferințe psihice sau fizice, iar toate argumentele din cererea de chemare în judecată referitor la prejudiciul moral au caracter formal și declarativ. Consideră că, suma solicitată de reclamantul cu titlu de prejudiciul moral este neîntemeiată și nejustificată, deoarece nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente și concludente, care ar confirma faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală.

De asemenea susține că, Codul de procedură penală oferă organului de urmărire penală pârghiile legale privind desfășurarea urmăririi penale, și atât timp cât modalitate de acționare a organului de urmărire penală nu iese din limita legii, aceasta nu poate fi catalogată ca ilegală.

Menționează că, infracțiunea de care a fost învinuit Surdu Eugeniu face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, în cadrul urmăririi penale nu au fost constatate careva încălcări procesuale iar în cererea de chemare în judecată lipsesc probe în acest sens. Totodată susține procurorul că, informațiile privind învinuirile aduse reclamantului nu au fost aduse la cunoștință societății, nu au fost publicate în resurse mass-media și la fel în acest sens lipsesc careva probe la materialele dosarului.

Consideră că, durata urmăririi penale a fost una rezonabilă nefiind admise încălcări în acest sens și lipsesc hotărârile instanței de judecată precum și plângerile de la reclamantul Surdu Eugeniu cu privire la tergiversarea urmăririi penale. La fel, nu au fost constatate careva plângeri de la reclamantul și avocatul acestuia referitor la mersul urmăririi penale, referitor la acțiunile în care a participat reclamantul, precum și lipsesc probele cu privire la suferințe fizice și psihice aduse reclamantului la efectuarea urmăririi penale. De asemenea, în perioada urmăririi penale reclamantul Surdu Eugeniu nu s-a aflat în detenție sau în careva altă măsură preventivă, care i-ar limita în dreptul la deplasare.

Totodată consideră că, este irelevant argumentul reclamantului precum că a suportat cheltuieli de asistență juridică, deoarece a putut să beneficieze de către un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Consideră că, acțiunea civilă înaintată de reclamantul Surdu Eugeniu nu respectă criteriile prevăzute de legislația în vigoare, deoarece nu se ia în considerație că organul de urmărire penală nu a acționat cu vinovăție, ci din contra a acționat în numele legii pentru stabilirea adevărului. Prin urmare, reclamantul Surdu Eugeniu nu a fost supus în perioada derulării procesului penal unor acțiuni, care să-i limiteze abuziv drepturile garantate de Constituția. Totodată consideră că, reclamantul la aprecierea sumei solicitate nu a respectat criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile.

Totodată consideră că, în cursul urmăririi penale reclamantul Surdu Eugeniu nu a fost supus unor restricții serioase, care să-i provoace o pagubă anume în mărimea indicată în cererea de chemare în judecată. Or, acesta nu a fost rupt de familie, de societate, de prieteni, beneficiind de sprijinul moral al acestora, și a putut să-și continuă viața în mod obișnuit. De aceea, urmează să fie respins argumentul reclamantului precum că, a fost limitat și condiționat de către reprezentanții organului de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată în realizarea drepturilor sale constituționale, nefiind supus la careva tratamente ilegale de altă natură.

Suplimentar invocă că, pretinderea la repararea prejudiciului moral nu scutește pe reclamantul să probeze cauzele care au determinat o suferință morală, și prin care acțiuni i s-a cauzat prejudiciul moral, ca instanța să poată constata dacă a avut loc încălcarea drepturilor procesuale și constituționale. O compensație este justificată numai în cazul în care este proporțională în raport cu gravitatea valorilor constatate, iar reclamantul nu a făcut dovada suferințelor psihice și fizice rezultate din circumstanțele indicate de către acesta și argumentarea acțiunii civile, din care rezultă prejudiciul moral.

Susține că, conform pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației care reglementează repararea prejudiciului moral, instanțele judecătorești la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părților vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

În această ordine de idei susține că, reclamantul în cererea, despre compensarea prejudiciului moral trebuia să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni sau inacțiuni, i-au fost cauzate suferințe morale și prin ce se manifestă.

Susține că, reclamantul Surdu Eugeniu era în drept să solicite reîncadrarea în funcțiile deținute, însă în mod inexplicabil acesta nu a solicitat executarea hotărârii judecătorești.

La fel consideră că, este neîntemeiată solicitarea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, deoarece nu este justificată prin Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică,

aprobate de către Consiliul Uniunii Avocaților prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012. Or, reclamantul Surdu Eugeniu nu a prezentat alte acte decât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

De asemenea consideră că, compensarea cheltuielilor de asistență juridică este neîntemeiată, or, reieșind din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, reclamantul urmează să justifice cheltuielile de asistență juridică solicitate din dări de seamă ale avocatului cu privire la asistență juridică prestată și justificarea onorariului global sau per oră perceput de către avocat. În cazul nejustificării cheltuielilor de asistență juridică, judecătorul poate respinge această pretenție integral sau în parte.

În drept, cerere de apel a fost întemeiată pe prevederile art. art. 71, 72, 236, 357-386 Cod de procedură civilă.

Cerere de apel depusă de Surdu Eugeniu.

La data de 04 martie 2024, Surdu Eugeniu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, manifestând dezacord cu hotărârea pronunțată.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 04 noiembrie 2024, cererii de apel depuse de Surdu Eugeniu nu i s-a dat curs, fiindu-i stabilit termen de 10 zile pentru depunerea cererii de apel suplimentare, cu indicarea motivelor de fapt și probelor în susținerea apelului, și prezentarea dovezii de achitare a taxei de timbru în sumă de 200 lei.

La data de 12 noiembrie 2024, Surdu Eugeniu, prin intermediul avocatului Rusev Serghei, a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat: admiterea cererii de apel; casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024, în partea ce ține de respingere pretențiilor sale, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral și să fie dispus: încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său, suma de 6000 lei pentru compensarea prejudiciului material și suma de 1 000 000 lei pentru compensarea prejudiciului moral; încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său, cheltuieli de judecată suportate pentru asistență juridică în mărime de 8000 lei.

În motivarea apelului suplimentar la argumentele din cererea de chemare în judecată s-a invocat că, prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, i-a fost cauzat prejudiciul moral în mărime de 1 000 000 lei.

Susține că, această sumă rezultă din gradul suferințelor psihice pe care a suportat în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală pentru o infracțiunea pe care nu a săvârșit. Totodată susține că, această sumă rezultă din durata urmăririi penale și examinarea cauzei penale, fiind durat de tot 4 ani și 1 lună.

De asemenea invocă că, urmărirea penală a fost pornită în privința lui când deținea funcția de șef al Secției Supraveghere Sanitară al Centrului de Sănătate Cantemir, având și statut de medic igienist. Activând în această instituție nu a avut careva încălcări disciplinare sau încălcări ale legii, având o reputație profesională ireproșabilă. Consideră că, în urma intentării în privința lui a cauzei penale a fost denigrată reputația sa profesională ireproșabilă, deoarece în colectiv era o persoană onestă și corectă în raport cu obligațiunile de serviciu, iar în comunitate avea un statut de om stimabil. În urma intentării cauzei penale împotriva lui, a avut la loc de muncă, precum și în comunitate un sentiment de frustrare, deoarece a fost pusă la îndoială integritatea și onestitatea sa într-un mod înjositor și în forma publică. Datorită acestui fapt,

dânsul a suferit retrăiri asupra efectelor negative care s-au răsfrânt asupra reputației sale profesionale, de schimbarea atmosferei la locul de muncă în una negativă, precum și asupra imaginii pe care o ava în societate. De asemenea invocă că, a suportat suferințe psihice pentru faptul că i s-a adus atingere onoarei și demnității, pentru stresurile suportate în cadrul audierilor, acțiunilor de urmărire penală, ședințelor de judecată în toate instanțele.

Mai mult ca atât susține că, i s-a imputat săvârșirea infracțiunii prevăzut de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal, iar în dezbaterile judiciare acuzatorul de stat a pledat pentru aplicarea pedepsei cu închisoare pe termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a deține funcții de control în autorități publice pe un termen de 3 ani, insistând asupra acestei pedepse la toate etapele a examinării cauzei penale.

Susține că, i-a fost prejudiciată enorm imaginea profesională și reputația, or, faptele ilicite ce i se imputau erau legate nemijlocit de exercitarea atribuțiilor de serviciu în calitate de medic-igienist șef al Secției Supraveghere Sanitară al Centrului de Sănătate Cantemir, iar sancțiunea care a fost solicitată în cadrul acestui dosar penal, în afara de pedeapsa cu închisoare mai stabilea și un punct greu în cariera sa profesională. Faptul respectiv, l-a determinat să piardă încrederea în legalitatea acțiunilor întreprinse de către organele de drept, iar imaginea care i-a fost creată prin acest dosar penal în rândul colegilor și comunitatea în care s-a format ca un profesionist de carieră și un om onest, l-a determinat să treacă printr-o perioadă dificilă și negativă din punct de vedere emoțional.

Susține că, rezultat al perioadei îndelungate de stres create pe fonul dosarului penal intentat nejustificat, starea sa de sănătate s-a agravat și a trecut într-o stare avansată și complicată a cirozei-hepatice C Child-A ce nu se supune tratării în Republica Moldova. Prin urmare, pe perioada noiembrie 2020 – decembrie 2021, dânsul s-a aflat la locul de muncă în concediile medicale și a trecut printr-o perioadă de chimio-embolizare, stabilizare, pregătirii pentru intervenții chirurgicale și efectuării unui transplant în Franța. Tratamentul său a fost unul extrem de complicat și presupunea aflarea sa îndelungată în timp pentru monitorizarea medicală în Franța, însă din cauza dosarului penal a fost nevoit să întrerupă tratamentul pe termene de scurtă durata pentru revenirea în Republica Moldova și participarea la ședințele de judecată, faptul care i-ar creat dificultăți și costuri suplimentare, precum și stări de stres, emoții negative.

Susține că, urmărirea penală pe respectiva cauza a durat perioada de 4 ani ș 1 lună și în toată aceasta perioadă a trăit în stare de nervozitate, umilința și disconfort enorm, deoarece a acționat legal și cu bună-credință, însă i s-a imputat neîntemeiat săvârșirea unei infracțiuni. Susține că, în calitate de bănuit și învinuit a participat la mai multe acțiuni procesuale, a dat explicații, a prezentat acte și probe și a fost pus în situații neplăcute și stresante, or, era ferm de legalitatea acțiunilor sale, iar în momentul executării atribuțiilor de serviciu s-a bazat pe bună-credință și executarea corespunzătoare a obligațiilor.

Consideră că, la emiterea ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit, de recunoaștere în calitate de învinuit, de respingere a demersurilor și cererilor sale, întocmirea rechizitoriului și expedierii cauzei penale în instanța de judecată, organul de urmărire penală și procurorul au manifestat un neprofesionalism și nu au dat dovadă de prudență necesară, nefiind examinate toate aspectele enunțate mai sus, or, anume sarcina acestor autorități ține de examinarea minuțioasă și determinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înainte de a incrimina persoanei săvârșirea unei infracțiuni.

Invocă că, unul din criteriile generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că îndemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Reieșind din toate circumstanțele cauzei consideră că suma prejudiciului moral de 1 000 000 lei este una echitabilă și îndeajuns în vederea atenuării suferințelor morale cauzate.

Invocă că, suma prejudiciului moral de 1 000 000 lei nu este una exagerată, or suferințele psihice pe care a suportat legate de pornirea cauzei penale, acuzările nefondate, de stresul nejustificat prin care a trecut precum și problemele care s-au creat în viața lui datorit obstacolelor și dificultăților ce i-au fost create, demonstrează obiectivitatea pretențiilor înaintate în mărimea prejudiciului moral estimat.

În acest sens consideră că, instanța de fond neobiectiv a micșorat cuantumul prejudiciului moral, ceea ce sub nici o formă nu reprezintă o compensare echitabilă a suferințelor psihice pe care el a suportat. Consideră că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele cauzei, însă la aprecierea cuantumului prejudiciului moral cauzat a diminuat cuantum până la 50 000 lei, ceea ce nu reprezintă o compensație rezonabilă și echitabilă pentru suferințele psihice pe care el a suportat.

De asemenea consideră că, instanța de fond greșit a diminuat și cheltuielile de asistență juridică achitate avocatului Rusev Serghei din suma de 8000 lei până la suma de 3000 lei. Consideră că, costul cheltuielilor de asistență juridică de 8000 lei pentru prezenta cauza civilă, este unul rezonabil și real reieșind din complexitatea cauzei civile, de volumul de lucru desfășurat, precum și de distanța la care se află oficiul avocatului în municipiul Chișinău și instanța de judecată care a examinat cauza civilă, precum și de timpul acordat pentru consultare, soluționare și reprezentare în procesul civil.

În drept, cerere de apel a fost întemeiată pe prevederile art. art. 357-358, 360, 362, 364-365, 386 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

Cerere de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

La data de 06 martie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin reprezentantul Cachița Constantin, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, manifestând dezacord cu hotărârea pronunțată.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 04 noiembrie 2024, cererii de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu i s-a dat curs și s-a stabilit termen de 10 din momentul primirii copiei încheierii zile pentru prezentarea cererii de apel cu indicarea motivelor de fapt și probelor în susținerea apelului.

Ulterior, la data de 11 noiembrie 2024 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel motivată, prin care s-a solicitat: admiterea apelului; casarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024; emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Surdu Eugeniu să fie respinsă.

În motivarea apelului s-a invocat că, temeiurile de declarare a apelului au servit că normele de drept material și normele de drept procedural au fost încălcate și aplicate eronat de prima instanță, precum și că instanța de fond în mod arbitrar a apreciat probele.

Susține că, reieșind din practica judiciară națională cât și prevederile art. art. 2007 și 2036 din Codul civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

Susține că, în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, legiuitorul a prevăzut expres care sunt cazurile și când survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, unul din aceste drepturi este devenirea definitivă și irevocabilă a sentinței de achitare.

Consideră că, instanța de fond la adoptarea soluției a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită să fie întrunite circumstanțele prevăzute de art. 6 – dreptul la repararea prejudiciului și cele prevăzute de art. 3 – cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Aceste norme legale sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Menționează că în acest sens, instanța de fond eronat și neîntemeiat a admis parțial pretențiile lui Surdu Eugeniu, în contextul în care conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 1545 este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma – reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de obligarea de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității, efectuării ilegale în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru, precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegal a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Totodată, potrivit art. 6 din Legea nr. 1545, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice și adoptării, de către judecătorul de instrucție în condițiile art. 313 alin. (5) Cod de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații. În acest sens, instanța de fond corect a reținut că, în privința reclamantului Surdu Eugeniu a fost emisă sentința de achitare, faptul care nu este infirmat de Ministerul Justiției.

Consideră că, totuși îndreptățirea lui Surdu Eugeniu cu privire la compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu Legea nr. 1545, deoarece a fost ilegal învinuit și atras la răspundere penală este nefondată și eronată, în condițiile în care conform art. 3 din Legea nr. 1545, nu orice acțiune organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului. În această ordine de idei s-a accentuat că, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de organul de drept. Respectiv, dacă printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil se va demonstra că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală sunt sau au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este sau nu vinovată persoana. De altfel rezultă că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume, existența faptei ilicite.

Prin urmare susține că, la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-ar fi stabilit că acțiunile organului de urmărire penală sunt ilegale.

Totodată susține că, potrivit art. 11 din Legea nr. 1545, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana, caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată.

Susține că, pe durata acțiunilor procesuale și de judecare a cauzei reclamantului Surdu Eugeniu nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu există nici o probă concludentă și pertinentă, în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința lui Surdu Eugeniu de către organul de drept sunt drept ilegale. Or, în corespundere cu art. 218 din Cod de procedură penală, instanța de judecată constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărârii, emite și o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoștința organelor respective, persoanelor cu funcție de răspundere și procurorului. În speța, reclamantul își întemeiază pretențiile nu pe acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești ci doar pe încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, din ce rezultă că drepturile procesuale ale reclamantului au fost respectate și realizate de către reprezentant și instanța de judecată.

Notează că, prin noțiunea de prejudiciul moral se înțeleg suferințe fizice sau psihice cauzate prin acțiuni sau omisiuni, care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege. Potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația dy a dovedi faptul cauzării prejudiciului moral o exercită partea vătămată și de aceea, în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni sau inacțiuni i-au fost cauzate suferințe psihice sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Astfel consideră că, instanța de fond eronat a apreciat pertinența suferirii unui prejudiciul moral în lipsa unor probe concludente.

Notează că, pentru a pretinde în special la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului pretins a fi încălcat în speță, reclamantul Surdu Eugeniu la cererea de chemare în judecată urma să dovedească prejudiciul moral sub aspectul existenței suferințelor psihice și fizice și prin care probe, se confirmă aceste argumente, or, nerespectarea principiului probațiunii, este o încălcare flagrantă a prevederilor art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Susține că, reclamantul Surdu Eugeniu nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate. Toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, poartă un caracter strict declarativ, formal, fără a dispune de careva suport probator sau legal. Totodată, suma de 50 000 lei încasată de instanța de fond o apreciază ca exagerată și inechitabilă suferințelor pretinse a fi suportate, mai mult decât atât în lipsa unor acte ce constată ilegalitatea acțiunilor întreprinse de organul de urmărire penală.

De asemenea susține că, cheltuielile de judecată invocate de reclamantul Surdu Eugeniu la fel urmează să fie probate corespunzător, de obicei prin documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe ore a lucrului avocatului și tarife aplicabile. Respectiv consideră că, prima instanță eronat a soluționat și chestiunea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, motivul din care hotărârea adoptată este neîntemeiată și urmează să fie casată, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea lui Surdu Eugeniu să fie respinsă.

În drept, apelul a fost întemeiat pe prevederile art. art. 358, 360, 361, 362, 364, 373, 386 lit. a), d) Cod de procedură civilă.

Termenul de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*

Completul de judecată constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir a fost pronunțată în ședința de judecată publică pe data de 27 februarie 2024, în lipsa părților.

Cererile de apel au fost înregistrate – de către Procuratura Generală al Republicii Moldova pe data de 01 martie 2024, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova pe data de 01 martie 2024 și de către Surdu Eugeniu pe data de 04 martie 2024, din ce rezultă că părțile au respectat termenul legal pentru exercitarea căii de atac cu apelul a hotărârii primei instanțe.

Argumentele participanților la proces.

Reprezentantul apelantului Surdu Eugeniu, avocatul Rusev Serghei, în ședința de judecată în instanța de apel, a pledat pentru admiterea propriului apel în sensul cum a fost formulat și respingerea apelurilor Procuraturii Generale și Ministerului Justiției.

Apelantul Surdu Eugeniu, în ședința de judecată în instanța de apel a susținut apelul declarat de către avocatul Rusev Serghei în interesele sale și a solicitat respingerea apelurilor depuse de Procuratura Generală și Ministerul Justiției.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, Calendari Dumitru, în ședința de judecată în instanța de apel a susținut apelul Procuraturii Generale și apelul Ministerului Justiției în sensul cum au fost formulate, cu respingerea apelului lui Surdu Eugeniu.

Cauza a fost examinată în lipsa reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, care a fost legal citat, nu s-a prezentat și nu a comunicat cauza neprezentării.

Conform art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, *neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.*

Fiind în prezența datelor de respectare a citării legale a reprezentantului intimatului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Completul de judecată a decis examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței de apel.

Examinând materialele cauzei, Completul de judecată consideră necesar de a respinge apelurile declarate de Procuratura Generală al Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de a admite apelul declarat de Surdu Eugeniu cu modificarea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.*

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.*

Iar potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.*

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Potrivit art. 6 CEDO, instanței judecătorești îi este atribuită obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Țările de Jos). Din interpretarea art. 6 al CEDO, se reține că, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

În conformitate cu art. 130 alin. (1), (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Examinând lucrările și materialele dosarului Completul de judecată constată că, la data de 24 septembrie 2017 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Cantemir a fost începută urmărirea penală pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal. (f/d 40).

Prin ordonanța din 03 ianuarie 2018 emisă de organul de urmărire penală, Surdu Eugeniu a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3), lit. a) din Codul penal. (f/d 41).

Prin ordonanța procurorului din 02 aprilie 2018, Surdu Eugeniu a fost pus sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal. (f/d 42).

Din proces-verbal de informare cu privire la terminarea urmăririi penale și prezentare a materialelor de urmărire penală din 05 aprilie 2018 rezultă că, Surdu Eugeniu a înaintat procurorului cerere prin care a solicitat încetarea urmăririi penale, invocând că nu a săvârșit nici o infracțiune. (f/d 43).

Prin ordonanța procurorului din 12 aprilie 2018, a fost respinsă cererea lui Surdu Eugeniu, din motivul netemeiniciei acesteia. (f/d 44).

Ulterior, de către procuror a fost întocmit rechizitoriul pe cauza penală și Surdu Eugeniu a fost trimis în judecată cu învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal. (f/d 53-55).

Prin sentința *****, Surdu Eugeniu a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal, din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii și s-a dispus reabilitarea acestuia. (f/d 11-18).

Prin *****, au fost admise apelurile declarate de procurorul în Procuratura raionului Cantemir Enachi Gheorghe și avocatul Negoiță Valeriu în interesele părții vătămate Carastoian Adrian. A fost casată, inclusiv din oficiu sentința *****, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Surdu Eugeniu a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. (f/d 19-29).

Prin *****, au fost respinse ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Tomița Mihail și de către avocatul Negoiță Valeriu în numele părții vătămate Carastoian Adrian, împotriva *****, cu menținerea deciziei atacate. (f/d 30-39).

În conformitate cu art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare Legea nr. 145 din 25 februarie 1998), *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.*

În conformitate cu art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Conform art. 2 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin* ***încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată****, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).*

Reieșind din art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara,* ***tragerii ilegale la răspundere penală****; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de*

judecată; efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Iar potrivit art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:* ***devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare****; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.*

Conform art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.*

Potrivit art. 2007 alin. (1) din Codul civil, *prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: condamnare ilegală,* ***tragere ilegală la răspundere penală****, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.*

Cu privire la apelurile declarate de Procuratura Generală al Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Examinând circumstanțele cauzei civile și aplicând cadrul normativ legal invocat supra speței în cauză, Completul de judecată consideră că apelurile declarate de Procuratura Generală al Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, urmează să fie respinse.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul.*

Completul de judecată constată că, prevederile art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 reglementează exhaustiv cazurile în care este reparabil prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite de organele urmăririi penale, procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar art. 6 din aceeași Lege stipulează exhaustiv situațiile când persoana dobândește dreptul de a solicita prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite de organele urmăririi penale, procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Cercetând circumstanțele cauzei, Completul de judecată constată că la caz acțiunea apelantului Surdu Eugeniu împotriva statului cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite de organele urmăririi penale, procuraturii și ale instanțelor judecătorești întrunește toate criteriile stabilite de art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998,

asupra cărui fapt just a constatat prima instanță, iar argumentele din apelurile Procuraturii Generale și Ministerului Justiției în acest sens sunt nefondate.

Completul de judecată consideră greșită și neîntemeiată poziția Procuraturii Generale și Ministerului Justiției în apelurile declarate, precum că în cazul în speță nu sunt întrunite condițiile art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, din motivul că nu există act judecătoresc definitiv și irevocabil, care să constate întreprinderea acțiunilor ilegale de către reprezentanții organului de urmărire penală sau procuraturii. În acest sens, prima instanță corect a menționat că această abordare rezultă din interpretarea eronată a textului Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998. La acest capitol, sunt întemeiate argumentele primei instanțe că prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, nu stipulează ca o condiție obligatorie existența separat unui act judecătoresc definitiv și irevocabil, prin care să fie constatate acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor judecătorești.

Completul de judecată consideră eronată poziția din apelurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, precum că apelantului Surdu Eugeniu nu i-a fost cauzat prejudiciul deoarece nu sunt întrunite condițiile din art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 și nu a fost tras ilegal la răspundere penală.

Or, Completul de judecată constată că fiind protejat de principiul prezumției de nevinovăție Surdu Eugeniu în lipsa unui probatoriu credibil a fost pus sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal, și ulterior a fost achitat prin *****, din motivul că nu s-a constatat fapta infracțiunii, soluția de achitare devenind irevocabilă prin pronunțarea Deciziei Curții Supreme de Justiție din 02 noiembrie 2021.

Respectiv se atestă cu certitudine că, apelantul Surdu Eugeniu a fost ilegal pus sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3) lit. a) din Codul penal. În acest sens Completul de judecată consideră justă poziția primei instanțe că, hotărârea judecătorească irevocabilă de achitare a lui Surdu Eugeniu denotă tragerea ilicită a acestuia la răspundere penală.

Completul de judecată consideră întemeiată poziția primei instanțe din hotărârea contestată că, în cazul constatării printr-un act judecătoresc irevocabil asupra acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, va surveni deja răspunderea penală în baza Capitolului XIV din Codul penal pentru infracțiuni contra justiției, pe când potrivit Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 este reparabil prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată chiar și în lipsa culpei persoanelor cu funcție de răspundere.

De asemenea, este greșită abordarea în apelurile Procuraturii Generale și Ministerului Justiției privind lipsa acțiunilor din partea organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prin care apelantului Surdu Eugeniu să-i fie cauzate prejudiciile invocate de acesta.

Completul de judecată constată că, nu atât declanșarea urmăririi penale cât acțiunile organului de urmărire penală au creat apelantului Surdu Eugeniu stare de disconfort și de stres, precum și nervozitate, mai ales în situația în care ultimul pledându-se nevinovat a solicitat personal la familiarizarea cu materialele urmăririi penale prin cerere, reluarea urmăririi penale și întreprinderea acțiunilor în vederea stabilirii adevărului. (f/d 46).

În acest sens, Completul de judecată reține argumentele din cererea de chemare în judecată și apelul declarate a lui Surdu Eugeniu, precum că a pierdut încrederea în organele de drept și a avut starea de stres și nervozitate fiind cercetat penal pentru fapta pe care nu a săvârșit.

Nu poate fi reținut argumentul procurorului precum că, apelantul Surdu Eugeniu nu a suportat careva suferințe psihice, dat fiind că informație cu privire la învinuirea acestuia nu a fost mediatizată în spațiul public și resurse mass-media. În acest context, Completul de judecată consideră întemeiate argumentele apelantului Surdu Eugeniu precum că faptul învinuirii sale totuși a devenit cunoscută rudelor, prietenilor, colegilor de serviciu, iar la locul de muncă din cauza acestui fapta s-a creat o atmosferă negativă, ceea ce a cauzat sentimente neplăcute apelantului Surdu Eugeniu. Completul de judecată consideră că, pentru cauzarea suferințelor psihice nu este neapărat ca faptul învinuirii să fie mediatizat în public larg, așa cum consideră procurorul în apelul declarat. În acest sens, Completul de judecată reține argumentele apelantului Surdu Eugeniu din cererea de chemare în judecată și din apelul declarat precum că, a activat pe toată durata carierei în mod onest și a avut o reputație ireproșabilă ce se confirmă prin caracteristica eliberată de Consiliul orășenesc Cantemir în cadrul cauzei penale. (f/d 73).

Potrivit revendicării și cazierului contravențional anexate la dosar, apelantul Surdu Eugeniu niciodată nu s-a aflat în conflict cu legea penală. (f/d 74-75).

Mai mult ca atât, din probele prezentate rezultă că, apelantul Surdu Eugeniu este purtătorul cirozei post-hepatitei C Child-A, tratarea căreia nu se efectuează în Republica Moldova și a urmat un tratament în Franța. (f/d 60-69).

În legătură cu derularea urmăririi penale și judecării cauzei penale, Surdu Eugeniu a fost nevoit să întrerupă tratamentul contrar indicațiilor medicului și să revină în Republica Moldova pentru participarea la acțiunile procesuale de urmărire penală precum și în ședințele de judecată în instanțele de judecată, faptul care pe lângă starea de stres și nervozitate de la pornirea unui dosar penal neîntemeiat, a cauzat și suferințe suplimentare psihice manifestate de deranjuri pentru sănătatea proprie. În acest sens, Completul de judecată respinge poziția din apelul Procuraturii Generale și Ministerului Justiției precum că nu sunt probe care confirmă cauzarea suferințelor psihice.

Nu poate fi reținut argumentul din apelul Procuraturii Generale precum că, Surdu Eugeniu nu s-a aflat în detenție și prin urmare nu poate solicita recuperarea prejudiciului cauzat. Completul de judecată invocă că, reieșind din art. 3 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, pe lângă aflarea în detenție sunt și alte cazuri când este reparabil prejudiciul cauzat în temeiul prezentei legi, în cazul dat ar fi tragerea ilegală la răspundere penală. Completul de judecată consideră că, tragerea ilegală la răspundere penală nu trebuie să fie confundată cu noțiunea de condamnarea ilegală, or, chiar și dacă în privința lui Surdu Eugeniu a fost emisă soluție de achitare, totuși în urmărirea penală și judecarea cauzei penale au avut repercusiuni asupra drepturilor nepatrimoniale personale ale acestuia, chiar și dacă în perioada procesului penal nu a fost în detenție sau nu a fost supus altor măsuri preventive sau măsuri procesuale de constrângere.

Nu în ultimul timp urmează de reținut și durata derulării procesului penal, care a durat perioada de 4 ani și 1 lună. În acest sens, Completul de judecată va respinge motivarea din apelul Procuraturii Generale că durata procesului penal a fost una rezonabilă, or, nu a fost depusă nici o plângere în acest sens. Totuși, în toată această perioadă apelantul Surdu Eugeniu s-a aflat în incertitudine cu privire la viitorul său, suferind stresuri și stări de nervozitate și după cum s-a menționat mai sus fiind nevoit să întrerupă tratamentul complicat, ceea ce a adăugat și deranjuri pentru starea de sănătate.

Totodată, nu poate fi reținut argumentul din apelul Procuraturii Generale precum că, intentarea dosarului penal în privința lui Surdu Eugeniu nu a avut careva efecte negative în planul social al acestuia, deoarece nu a fost rupt din familie și a continuat să ducă viața în modul

în care și a dus. În acest sens, Completul de judecată va reține ca întemeiate argumentele apelantului Surdu Eugeniu din cererea de chemare în judecată și din apelul declarat, că prin intentarea dosarului penal i s-a pus o pată pe reputația ireproșabilă pe care avea el pe toată perioada sa de activare în sfera publică, precum și în comunitate. Chiar și dacă în privința lui Surdu Eugeniu a fost emisă soluție de achitare, ultimul totuși a fost nevoit să treacă prin experiența neplăcută până la emiterea sentinței de achitare, prin audierile de către organul de urmărire penală, în instanța de judecată, ceea ce a creat un disconfort acestuia și a suferit psihic în acest sens.

Prin urmare, Completul de judecată consideră că cauzarea prejudiciului moral a fost demonstrată cu certitudine și argumentele Procuraturii Generale și Ministerului Justiției din apelurile declarate în acest sens urmează să fie respinse.

În ceea ce privește recuperarea prejudiciului material sub formă de cheltuieli de asistență juridică acordată în cadrul procesului penal, Completul de judecată consideră că acest prejudiciul a fost probat de către apelantul Surdu Eugeniu.

În probarea prejudiciului material, Surdu Eugeniu a prezentat bonul de plată nr. seria QL 438003 prin care se confirmă că a achitat avocatului Rusev Serghei suma de 4000 lei, pentru apărarea intereselor în cauza penală privind învinuirea în săvârșirea art. 179 alin. (3), lit. a) Cod penal în instanța de apel. (f/d 77)

De asemenea, a fost prezentat bonul de plată nr. seria QL nr. 438024, prin care se confirmă că Surdu Eugeniu a achitat avocatului Rusev Serghei suma de 2000 lei pentru apărarea intereselor în cauza penală privind învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (3), lit. a) Cod penal în instanța de apel. (f/d 78).

Respectiv, Completul de judecată constată că mărimea prejudiciului material a fost confirmată conform art. 118 din Cod de procedură civilă, și corect a fost admisă de prima instanță în hotărâre.

Completul de judecată respinge ca nefondat argumentul din apelul Procuraturii Generale precum că, în procesul penal Surdu Eugeniu putea să beneficieze de asistența juridică garantată de stat, și nu era obligatoriu să angajeze un avocat prin contract, și aceste cheltuieli urmează să le suporte personal.

Completul de judecată reține că, reieșind din esența dreptului la apărare garantat oricărei persoanei de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, persoană este liberă să aleagă modalitate de apărare prin orice mijloace neinterzise de lege. Acest fapt prezumă că, în cadrul unui proces penal persoana nu urmează obligatoriu să fie apărată de un avocat care acordă asistența juridică garantată de stat, și este în drept să angajeze un avocat prin contract pentru organizarea unei apărării eficiente, și nu poate fi limitată în acest drept. Iar cheltuieli suportate de persoana în legătură cu angajarea unui avocat, pot fi incluse în pretențiile de ordin civil, și reprezintă prejudiciul material suportat real care urmează să fie recuperat.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, dreptul oricărui acuzat de a fi apărat efectiv de un avocat se numără printre elementele fundamentale ale procesului echitabil [*Salduz împotriva Turciei* (MC), pct. 51]. În principiu, orice suspect ar trebui să aibă acces la un avocat din momentul în care este reținut sau arestat preventiv (*Dayanan împotriva Turciei*, pct. 31).

Prin urmare, Completul de judecată consideră neîntemeiat argumentul din apelul Procuraturii Generale că cheltuielile pentru asistență juridică în procesul penal nu reprezintă prejudiciul material, și nu pot fi recuperate din contul statului în beneficiul lui Surdu Eugeniu.

Mai mult ca atât, potrivit art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *în cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: sumele plătite de ea pentru asistența juridică.*

Norma juridică sus menționată este de caracter imperativ și nu admite careva derogări sau excepții din care considerente argumentul din apelurile Procuraturii Generale și Ministerul Justiției referitor la respingerea cerinței privind încasarea prejudiciului material urmează să fie respinse.

În ceea ce privește încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică acordată la examinarea cauzei civile, Completul de judecată respinge argumentele din apelurile Procuraturii Generale și Ministerului Justiției că aceste cheltuieli nu trebuie să fie admise.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.*

Completul de judecată consideră că, apelantul Surdu Eugeniu a prezentat la materialele dosarului bonul de plată nr. seria GL 297007 prin care se confirmă că, a achitat avocatului Rusev Serghei suma de 8000 lei pentru asistența juridică în prezenta cauza civilă. (f/d 79).

Completul de judecată respinge argumentul din apelul Procuraturii Generale precum că, din motivul că cheltuieli pentru asistență juridică au fost probate doar cu bonul și nu a fost prezentat raport detaliat de lucru al avocatului, cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică urmează să fie respinsă. Or, prevederile legislației în vigoare nu stabilesc condiții precum că, cheltuieli suportate pentru asistență juridică să fie probate printr-o anumite mijloace de probe concrete. De aceea, prezentarea unui bon de plată pentru confirmarea achitării cheltuielilor de asistență juridică este suficientă pentru probarea faptului suportării acestora.

Prin urmare, reieșind din cele expuse Completul de judecată consideră necesar de a respinge apelurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției ca fiind neîntemeiate.

Cu privire la apelul declarat de Surdu Eugeniu.

Completul de judecată consideră necesar de a admite apelul declarat de apelantul Surdu Eugeniu și de a modifica hotărârea primei instanțe prin majorarea sumei adjudecate cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul civil, din următoarele considerente.

Conform art. 385 lit. b) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită apelul și să modifice hotărârea primei instanțe.*

Completul de judecată consideră că, necătând că prima instanță corect a s-a expus asupra temeiniciei pretențiilor privind recuperarea prejudiciului moral și cheltuielilor de asistență juridică, totuși referitor la mărimea acestora nu a elucidat complet toate circumstanțele ce impun necesitatea intervenirii în hotărârea atacată în această parte.

Potrivit art. 20 alin. (1), (2) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.*

Potrivit art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viața, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

În conformitate cu art. 2036 alin. (1), (2) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.*

În conformitate cu art. 2037 alin. (1) Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.*

Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile și anume: miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință, durata, etc. și se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității, și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Sunt relevante la stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru prejudiciul moral cauzele CEDO: cauza Cristina Boicenco c. Moldovei (hot. din 27.09.2011 (deținerea ilegală la sediul comisariatului de poliție 6 zile, ordonanța de nepărăsire țării; ulterior achitată) , cauza Ganea c. Moldovei (hotărârea din 17.05.2011 detenție de trei zile, cu încetarea ulterioară procedurii din lipsa probelor).

Prejudiciu moral constă în efectul negativ suferit ca urmare a faptei ilicite a organului de urmărire penală, prin care s-a adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale.

Pe de altă parte, deși este real că stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral presupune o anumită aproximare, instanța trebuie să aibă criteriile de apreciere precum: consecințele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic și emoțional, importanța valorilor morale lezate, măsura în care acestea au fost afectate, etc. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este și criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Completul de judecată consideră necesar din start de menționat că, prejudiciul moral în mărime de 1 000 000 lei invocat de apelantul Surdu Eugeniu este unul exagerat și această mărime nu este proporțională suferințelor suportate din speță și este disproporțională cu sumele prejudiciului acordate de CtEDO în cauze similare.

Completul de judecată constată că susținerile apelantului Surdu Eugeniu în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmării penale i-au lezat drepturile și libertățile fundamentale, și că vătămarea acestor drepturi rezidă întru-un prejudiciu moral, sunt corecte, dar în circumstanțele speței ele nu justifică existența unui prejudiciu moral de natura să fi generat o despăgubire atât de mare pe care a pretins-o reclamantul, și nici pe cea determinată de instanța ierarhic inferioară.

În primul rând, nici o probă nu atestă că despre însăși faptul pornirii urmăririi penale, desfășurării urmăririi penale și rezultatele finalității ei ar fi avut o rezonanță socială la nivel local sau național. Mai mult, derularea urmăririi penale s-a ținut în secret de autoritățile implicate ale statului, și nici o informație din dosar nu pare să sugereze în mod rezonabil că actul de finalitate al urmăririi penale să fi ajuns la cunoștința publicului. În acest sens nimic nu atestă că intensitatea suferințelor morale ale apelantului Surdu Eugeniu ar putea fi amplificată de o eventuală rezonanță socială.

Totodată, Completul de judecată consideră că, și mărimea prejudiciului moral de 50 000 lei acordată de prima instanță nu reprezintă o justă și echitabilă despăgubire.

Completul de judecată reține că, nivelul, durata și intensitatea suferințelor psihice suportate de apelantul Surdu Eugeniu demonstrează că suma prejudiciului de 50 000 lei admisă de instanța de fond nu este una echitabilă. În acest sens, Completul de judecată reiterează că în privința apelantului Surdu Eugeniu a fost intentat dosar penal în perioada când a ocupat postul de medic-igienist șef al Secției Supraveghere Sanitară al Centrului de Sănătate Cantemir, având o reputație ireproșabilă, activând fără careva abateri disciplinare. În acest sens, Completul de judecată reiterează că pornirea dosarului penal a influențat asupra imaginei profesionale ale lui Surdu Eugeniu, denigrând reputația ireproșabilă al acestuia.

Astfel, Completul de judecată consideră întemeiate argumentele apelantului Surdu Eugeniu privind influențarea asupra onoarei și demnității sale a faptului pornirii dosarului penal împotriva sa. Or, fiind medic-igienist șef al Secției Supraveghere Sanitară al Centrului de Sănătate Cantemir, faptul care demonstrează că a activat în cariera cu succes, pornirea dosarului penal a influențat asupra reputației sale, având un impact negativ asupra imagini pozitive ale apelantului în comunitate și în rândul colegilor de serviciu. Completul de judecată reiterează că, chiar și dacă în privința apelantului Surdu Eugeniu a fost emisă hotărârea judecătorească de achitare, totuși perioada de urmărire penală și de judecare a cauzei, destul de îndelungată, a fost o experiența negativă, care i-a provocat suferințe psihice, or, ultimul a fost în perioada respectivă în stare de incertitudine și tensionare pentru viitorul său pe planul personal cât și cel profesional.

Mai mult ca atât, în cadrul examinării cauzei s-a constatat că din motivul intentării cauzei penale și derulării procesului penal, apelantul Surdu Eugeniu a fost nevoit să întrerupă un tratament costisitor și complicat de peste hotare, contrar indicațiilor medicului, pentru a veni în Republica Moldova pentru participarea la acțiuni de urmărire penală și ședințele de judecată, ceea ce a cauzat pe lângă stres în legătură cu pornirea cauzei penale, suplimentar și stres pentru propria sănătate.

Din aceste considerente, Completul de judecată consideră că prejudiciul moral cauzat apelantului Surdu Eugeniu, urmează să fie majorat până la 80 000 lei. În opinia Completului de judecată această sumă va fi una echitabilă, proporțională suferințelor cauzate apelantului Surdu Eugeniu și este conformă sumelor încasate de CtEDO în cauzele similare.

Completul de judecată apreciază că suma de 80 000 lei, reprezintă o reparație echitabilă și respectă principiul proporționalității și justul echilibru între valorile lezate și suma acordată. Această sumă este rezonabilă, care acordă o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către apelantul Surdu Eugeniu, în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate.

Un mecanism similar de analiză, este adoptat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, atunci când stabilește cuantumul despăgubirilor datorate de stat pentru încălcarea unui drept

garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului, statuează în echitate, considerând ca fiind întemeiate cererile de acordare a unor despăgubiri bănești pentru prejudiciul moral și fizic suferit pe perioada în cauză.

Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, iar nu a unei satisfacții patrimoniale. De altfel, fiind vorba de prejudicii morale, ele nu pot fi reparate strict prin echivalentul lor în bani, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii.

Astfel, Completul de judecată consideră necesar de a modifica hotărârea primei instanțe în partea soluționării chestiunii privind încasarea prejudiciului moral în beneficul lui Surdu Eugeniu, prin majorarea acestuia de la 50 000 lei până la 80 000 lei.

De asemenea, reieșind din faptul că a fost modificată pretenția privind încasarea prejudiciului moral prin majorarea acestuia, Completul de judecată consideră necesar și de a modifica hotărârea primei instanțe în partea soluționării repartizării cheltuielilor de judecată, prin majorarea cheltuielilor de asistență juridică încasate în beneficiul lui Surdu Eugeniu de la 3000 lei la suma de 5000 lei.

Or, reieșind din aportul avocatului la examinarea cauzei civile în prima instanța și în instanța de apel, Completul de judecată consideră că, suma de 5000 lei este una reală, necesară și rezonabilă, ținând cont de complexitatea cauzei, natura juridică al raportului din speță.

De aceea, în circumstanțele expuse Completul de judecată consideră apelul apelantului Surdu Eugeniu unul întemeiat care urmează să fie admis, iar hotărârea primei instanțe urmează să fie modificată în partea soluționării prejudiciului moral și încasării cheltuielilor de judecată.

În baza materialelor și actelor dosarului, conducându-se de prevederile art. art. 385 lit. b) 390 Cod de procedură civilă, Completul de judecată,-

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și apelul declarat de Procuratura Generală, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024 pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Surdu Eugeniu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, ca fiind neîntemeiate.

Se admite, apelul declarat de Surdu Eugeniu împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024.

Se modifică, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024, prin majorarea sumei adjudecate reclamantului Surdu Eugeniu cu titlu de prejudiciu moral, de la suma de 50 000 (cincizeci mii) lei la suma de 80 000 (optzeci mii) lei și cheltuieli legate cu asistența juridică de la suma de 3000 (trei mii) lei la suma de 5000 (cinci mii) lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 27 februarie 2024 se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președinte de ședință, judecător Judecător Judecător

Vitalie MOVILĂ **Inga GORLENCO** **Evgheni BANCOV**